

CARLO COLLODI

Pinocchio

Traducere de *A. Buzescu*

Prefață de *Lucian Pricop*

EDITURA CARTEX 2000

București

I

Cum a găsit meșterul tâmplar Cireașă, o bucată de lemn care plângea și râdea, ca un copil

– A fost odată...

– Un împărat! se vor grăbi să mă întrerupă micuții mei cititori.

– Nu, dragii mei copii, v-ați înșelat. A fost odată o bucată de lemn.

Nu era un lemn de mare preț, ci un lemn ca toate lemnele, din cele pe care iarna le punem în sobă, ca să facem focul și să încălzim odăile.

Nu știu cum s-a făcut, dar într-o bună zi, bucata asta de lemn s-a pomenit în prăvălia unui tâmplar bătrân, pe care-l chema, meșterul Anton, dar pe care lumea îl poreclise meșterul Cireașă, din pricină că avea nasul roșu și lustruit, ca o cireășă coaptă.

De-abia dădu cu ochii de bucata de lemn, și meșterului Cireașă începu să-i salte inima de bucurie; și frecându-și mâinile mulțumit, bolborosi cu vocea pe jumătate:

– Lemnul a sosit taman la vreme; am să fac din el un picior la o masă.

Zis și făcut. Puse numaidecât mâna pe bardă, ca să-l curețe de coajă și să-l subțieze; dar nu apucă bine să-i scoată prima așchie, și rămase încremenit pe loc, deoarece auzise un glas pițigăiat, care începuse să strige:

– Nu da în mine că mă doare!

Vă puteți lesne închipui cum a rămas bietul unchiaș, meșterul Cireașă.

Aruncă o privire speriată prin odaie ca să vadă dincotro venea vocea, dar nu văzu pe nimeni. Se uită sub masă, nimeni; se uită într-un dulap care stătea veșnic închis, nimeni; se uită în coșul cu răzătură și talașe, nimeni; deschise ușa ca să dea o ochire în stradă, dar nimeni. Ei, atunci?...

– Am înțeles! adăugă el îndată, râzând și scărpinându-și „peruca“, se vede că mi s-a părut. Haidem la lucru.

Și după ce luă iarăși barda în mână, trase o lovitură zdravănă bucății de lemn.

– Aoleu! Cum mă doare! strigă văicărindu-se aceeași voce pițigăiată.

De rândul acesta, meșterul Cireașă rămase înlemnit, cu ochii ieșiți din cap de spaimă, cu gura căscată și cu limba scoasă de un cot și mai bine.

După ce își veni puțin în fire, începu să îngâne, tremurând de frică:

– De unde o fi ieșit glasul ăsta, care a strigat „aoleu“. Nu e nici tipenie de om. Nu cumva bucata asta de lemn a învățat să plângă și să miorlăie ca un copil? Așa ceva nu-mi vine să cred. Lemnul, uite-l aici: e un lemn de ars în sobă, ca atâtea altele, și dacă îl pui pe foc poți să-ți fierbi o oală cu fasole... Ori poate că s-o fi ascuns cineva înăuntru? Dacă e așa, atât mai rău pentru el. Îi arăt eu lui acum!

Și zicând acestea, apucă bucata de lemn cu amândouă mâinile și începu s-o lovească fără milă de pereții odăii.

Apoi se puse să asculte, ca să vadă dacă se mai vaită cineva. Așteptă două minute, nimic, cinci minute, nimic; zece minute, tot nimic!

– Am înțeles, zise el, căznindu-se să râdă și îndreptându-și peruca, se vede că mi s-a părut numai că aud un glas care să fi strigat „aoleu“! Haidem înapoi la lucru.

Și deoarece îi intrase frica în oase, începu să cânte, ca să prindă nițel curaj.

Apoi, după ce puse jos barda, luă rindeaua, ca să subțieze și să netezească bucata cea de lemn; dar pe când dădea cu rindeaua în sus și în jos, auzi din nou același glas, care îi spuse râzând:

– Astâmpără-te! Astâmpără-te că mă gâdil!

De data aceasta, bietul meșter Cireașă căzu ca trăsnit. Când deschise ochii, se pomeni lungit la pământ. Fața lui părea schimbată cu totul, iar vârful nasului, din roșu cum era, se făcuse vânăt de groază.

II

*Meșterul Cireașă dăruiește bucata de lemn
prietenului său Geppetto, ca să-și facă o păpușă cu
meșteșug care știe să joace, să mânuiască sabia și
să se dea tumba*

În clipa aceea cineva bătu la ușă.

– Intră, îngână tâmplarul, fără să aibă putere să se scoale de jos.

Și iată că intră în prăvălie un unchiaș plăcut la înfățișare, pe care îl chema Geppetto; dar copiii din sat, când își puneau în gând să-l necăjească, îi ziceau „Mămăliguță“, din pricina părucii lui galbene, care semăna foarte mult cu mămăliga.

Geppetto era tare țăfnos. Vai și amar dacă îi zicea cineva „Mămăliguță“! Se înfură ca un taur și nu era chip s-o scoți la cale cu el.

– Bună ziua, meștere Anton, zise Geppetto.

– Ce faci aici pe jos?

– Învăț furnicile să socotească.

– Frumoasă petrecere!

– Dar ce te-aduce pe la mine, cumetre Geppetto?

– Ce să m-aducă? Părdalnicele de picioare. Uite ce, meștere Anton, am venit să-ți cer o favoare.

– La porunca dumitale, răspunse tâmplarul, sculându-se în genunchi.

– Azi dimineată mi-a trăsnit prin cap o idee.

– S-o auzim.

– Mi-am pus de gând să-mi fac o păpușă de lemn; dar o păpușă cum nu e alta, o păpușă care să știe să joace, să mânuiască sabia și să se dea tumba. Cu păpușa asta vreau să colind lumea, ca să-mi câștig o bucată de pâine și o leacă de vin: ce zici?

– Bravo, „Mămăliguță“! strigă glasul cel pițigăiat, care nu se știa de unde vine.

Când a auzit că i se zice „Mămăliguță“, cumătrul Geppetto, de turbăciune se făcu roși ca un ardei, și întorcându-se către tâmplar, îi strigă înfuriat:

– De ce-ți bați joc de mine?

– Cine, eu?

– Pentru ce mi-ai zis „Mămăliguță“?

– Nu ți-am zis eu.

– D-apoi cine, eu? Dumneata mi-ai zis.

– Ba nu!

– Ba da!

– Ba nu!

– Ba da!

Și aprinzându-se din ce în ce mai tare, trecură de la vorbe la fapte, și înfășcându-se unul pe altul, s-au zgâriat cu unghiile, s-au mușcat cu dinții, s-au păruit în lege.

Când s-a isprăvit chelfăneala, meșterul Anton se pomeni cu peruca galbenă a lui Geppetto în mână, iar Geppetto băgă de seamă că ține în gură peruca cârlionțată a tâmplarului.

– Dă-mi înapoi peruca! strigă meșterul Anton.

– Dă-mi-o și tu pe a mea și să facem pace.

Și amândoi unchiașii, după ce fiecare și-a luat peruca, își strânseră mâinile, jurându-și prietenie unul altuia, pentru toată viața.

– Și cum spuneai, cumetre Geppetto – începu tâmplarul în semn de pace – cu ce pot să te slujesc?

– Mi-ar trebui o bucată de lemn din care să-mi fac păpușa; mi-o dai?

Meșterul Anton, uimit de mulțumire, se repezi numaidecât să ia de pe laviță bucata cea de lemn, care îi pricinuisese atâta frică.

Dar când fu s-o dea prietenului său, bucata de lemn se zvârcoli deodată, și alunecându-i din mâini, trase o lovitură zdravănă în țurloaiele bietului Geppetto.

– Ah! Așa știi dumneata, meștere Anton, să-ți dăruiești lucrurile? M-ai cotonogit!...

– Îți jur că nu e vina mea!

– Nu cumva o fi a mea!

– Vina e a blestematului ăstuia de lemn...

– Știu că e a lemnului; dar dumneata mi l-ai aruncat peste picioare!

– Nu ți l-am aruncat eu!

– Mincinosule!

– Geppetto, nu mă batjocori, c-acuma îți zic „Mămăliguță“.

– Strigoiiule!

– Mămăliguță!

– Vită încălțată!

– Mămăliguță!

– Maimuțoiul dracului!

– Mămăliguță!

Când a auzit că-i zice „Mămăliguță“ pentru a treia oară, lui Geppetto i se făcu negru înaintea ochilor, se aruncă asupra tâmplarului, și o nouă păruială, mai zdravănă ca cea dintâi, se încinse între dâșii.

După ce s-au săturat bine de trântea, meșterul Anton se pomeni cu două zgârieturi de-a lungul nasului, iar celălalt cu doi nasturi lipsă la jiletcă. Socoteala astfel făcută, își strânsesă mâinile, jurându-și din nou prietenie unul altuia, pentru toată viața.

Apoi Geppetto își luă la subțioară bucata de lemn, și mulțumind meșterului Anton, se întoarse șchiopătând acasă.

III

Geppetto, întors acasă, se apucă numaidecât să-și facă păpușa, pe care o botează cu numele de Pinocchio. Întâile ștregării ale păpușii

Casa lui Geppetto se compunea dintr-o odăiță în pământ, luminată cu o ferăstruică de sub scară. Mobila era cum nu se poate mai sărăcăcioasă: un scaun stricat, un pat ca vai de el și o măsuță hodorogită. În peretele din fund se afla o sobă, în care ardea focul; dar focul era numai zugrăvit, și lângă foc era zugrăvită o tingire care dădea în clocote și scotea niște aburi de-ai fi zis că sunt aburi adevărați.

Abia ajuns acasă, Geppetto luă repede uneltele și începu să-și facă păpușa mult dorită.

– Ce nume să-i pun? se întreabă în sine Geppetto.

– Am să-i zic Pinocchio. Numele ăsta o să-i poarte noroc. Am cunoscut o familie întreagă care se chema așa: Pinocchio tatăl, Pinocchioaia mama, Pinoccheii copiii, și toți o duceau destul de bine. Cel mai bogat din ei era cerșetor.

Și-acum că găsisese numele păpușii lui, începu să lucreze cu nădejde, și îi făcu mai întâi părul, apoi fruntea, apoi ochii.

După ce i-a făcut ochii, care nu-i fu mirarea când văzu că ochii păpușii se mișcau și se uitau țintă la el.

Geppetto, văzând că ochii îl privesc întruna era cât p-aci să se înfurie și zise pe un ton cam supărat:

– Ochi de lemn, ce vă tot zgâiți la mine?

Nimeni nu răspunse.